

Oma Hämeen omavalvontaohjelma

LUONNOS, 4.1.2023

Sisällys

1	Johdanto.....	2
2	Omavalvonn an tavoitteet, lainsäädännöllinen perusta ja periaatteet	3
3	Omavalvonn an organisointi.....	5
3.1	Omavalvonta osana sisäistä valvontaa	5
3.2	Omavalvonn an vastuut	6
3.3	Ohjauksen ja valvonn an henkilöstöresurssi ja osaamisvaatimukset	8
4	Omavalvonn an toteuttaminen	9
4.1	Omavalvonn an tasot	9
4.2	Suunnitelmat	11
4.2.1	Asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma	11
4.2.2	Sosiaali- ja terveydenhuollon omavalvontasuunnitelmat	11
4.2.3	Pelastustoimen omavalvontasuunnitelma	13
4.3	Palveluntuottajien ohjaus ja valvonta.....	14
4.3.1	Ohjauksen ja valvonn an kohteet	14
4.3.2	Ohjauksen ja valvonn an muodot	15
4.3.3	Toimenpiteet laatu poikkeamissa	16
4.3.4	Viranomaisten välinen yhteistyö	18
5	Hyvinvointialueen palvelujen seuranta ja arviointi	19
6	Omavalvontaohjelman toteutumisen seuranta, raportointi ja julkisuus	20
	Käsitteet	21
	Lainsäädäntö ja lähteet.....	22
	Liitteet	24

1 Johdanto

Oma Hämeen tehtävänä on järjestää alueensa asukkaille laadukkaat, turvalliset ja vaikuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut. Oma Häme voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse, yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne muilta palvelujen tuottajilta. Palveluiden asianmukaisen toteutumisen varmistamiseksi hyvinvointialueen on sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, § 40) ja pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021, §16) mukaan laadittava vastuulleen kuuluvista tehtävistä ja palveluista omaavontaohjelma.

Omaavontaohjelmassa määritellään, miten Oma Hämeessä

- varmistetaan järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien lainmukainen hoitaminen
- varmistetaan tehtyjen sopimusten noudattaminen
- varmistetaan ja seurataan palvelujen saatavuutta, jatkuvuutta, turvallisuutta, laatua, vaikuttavuutta ja asiakkaiden yhdenvertaisuutta
- havaitut puutteellisuudet korjataan
- seurantaan perustuvat havainnot ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet julkaistaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelujen valvonnassa korostuu palveluntuottajan oma vastuu toiminnan asianmukaisuudesta. Lisäksi hyvinvointialue toteuttaa palveluiden lakisäätteistä valvontaa.

Oma Hämeen ensimmäinen omaavontaohjelma on voimassa [hyväksymispäivämäärästä] alkaen ja sitä päivitetään tarvittaessa. Sosiaali- ja terveysministeriön ja sisäministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä omaavontaohjelman yleisestä sisällöstä ja laatimisesta, ja Valvira voi antaa määräyksiä omaavontaohjelman tarkemmasta sisällöstä ja sen toteutumisen seurannasta. Lisäksi uuden sosiaali- ja terveyspalveluiden valvontalain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2024 alusta. Lakimuutos vaikuttaa merkittävästi sosiaali- ja terveyspalveluiden valvontaan ja aiheuttaa tarpeen omaavontaohjelman päivittämiselle.

Omaavontaohjelman liitteenä on Oma Hämeen asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma.

2 Omavalvonnann tavoitteet, lainsäädännöllinen perusta ja periaatteet

Omavalvonnalla tarkoitetaan palvelun tuottajan tai järjestäjän itse toteuttamaa palveluiden laadun varmistamista ja kehittämistä. Omavalvonnalla on mahdollista ennaltaehkäistä riskien toteutumista ja reagoida havaittuihin kriittisiin työvaiheisiin tai kehittämistä vaativiin asioihin suunnitelmallisesti ja nopeasti. Tavoitteena on, että henkilökunta arvioi koko ajan omaa toimintaansa, kuulee asiakkaita ja omaisia laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyvissä asioissa sekä ottaa asiakaspalautteen huomioon toiminnan kehittämisessä.

Lain hyvinvointialueista (611/2021) 10 §:n mukaan hyvinvointialueen tulee varmistaa, että sen järjestämisvastuulle kuuluvia palveluja tuottavalla muulla palveluntuottajalla on riittävät ammatilliset, toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset huolehtia palveluiden tuottamisesta. Hyvinvointialueen tulee ohjata ja valvoa järjestämisvastuulleen kuuluvaa palvelutuotantoa.

Lain sosiaali- ja terveystalvvelujen järjestämisestä (612/2021) 40 §:ssä säädetään, että hyvinvointialueen on toiminnassaan varmistettava omavalvonnalla tehtäviensä *lainmukainen hoitaminen ja tekemiensä sopimusten noudattaminen*. Hyvinvointialueen on erityisesti varmistettava *palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus*. Tehtävien ja palvelujen omavalvonta on toteutettava osana niiden järjestämistä ja tuottamista.

Saman lain 41 §:ssä säädetään, että hyvinvointialueen on järjestämisvastuunsa nojalla ohjattava ja valvottava yksityisiä palveluntuottajia ja näiden alihankkijoita jatkuvasti palveluja tuottaessa. Epäkohtien tai puutteiden ilmettyä hyvinvointialueen on vaadittava niiden korjaamista asettamassaan riittävässä määräajassa.

Lain pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on varmistettava omavalvonnalla tehtäviensä *lainmukainen hoitaminen* sekä *pelastustoimen palvelujen saatavuus, laatu ja vaikuttavuus*.

Järjestäjätason oma- ja ulkovalvontaa ohjaavat Kanta-Hämeessä seuraavat periaatteet:

- Valvonnassa korostetaan palveluntuottajien oma- ja ulkovalvontaa ja sen tukemista
- Valvontaa toteutetaan riippumattomasti ja puolueettomasti.
- Ohjausta ja valvontaa tuetaan yhdenmukaisesti sekä yksityisille palveluntuottajille että hyvinvointialueen omalle palvelutuotannolle.
- Valvonta perustuu palveluiden riskiarviointiin, jossa asiakas- ja potilasturvallisuus on keskiössä
- Valvontaa toteutetaan vuorovaikutuksellisesti, kannustavasti, kehittämismyönteisesti sekä asiakas- ja potilasturvallisuus huomioiden.

Oma- ja ulkovalvonnan ensisijaisuus

Palveluntuottajan oma- ja ulkovalvonta on ensisijainen valvonnan muoto. Järjestäjätason valvonnalla on ensisijaisesti tarkoitus tukea ja varmistaa palveluntuottajan omaa oma- ja ulkovalvontaa.

Valvonnan riippumattomuus ja puolueettomuus

Järjestäjätason oma- ja ulkovalvontaa toteutetaan erillään palvelutuotannosta, ja valvontaa toteuttava ohjaus- ja valvontayksikkö sijoittuu organisaatiossa konsernipalveluihin. Näin varmistetaan ohjauksen ja valvonnan riippumattomuus ja puolueettomuus.

Valvonnan yhdenvertaisuus

Hyvinvointialueen palvelujen toteutumista seurataan samoilla perusteilla riippumatta siitä tuottaako hyvinvointialue palvelut itse vai hankkiiko se palvelut muulla tavoin.

Valvonnan riskiperustaisuus

Valvontaa toteutetaan riskiperustaisesti niin, että valvonnan resurssia kohdistetaan eniten riskialteimpiin palveluihin, esimerkiksi ympärivuorokautiseen palveluasumiseen. Riskiarvioinnin keskiössä on asiakas- ja potilasturvallisuuden varmistaminen.

Valvonnan vuorovaikutuksellisuus

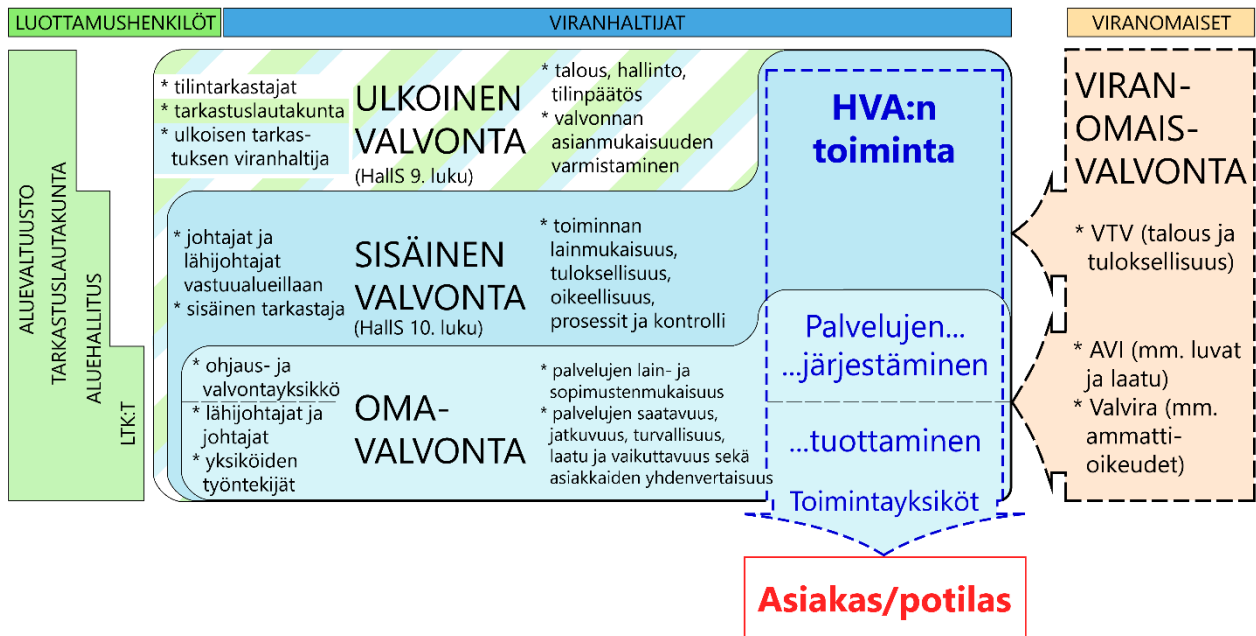
Järjestäjätason ohjauksella ja valvonnalla on tarkoitus tukea yksikön oma- ja ulkovalvontaa ja sen kehittämistä. Oma- ja ulkovalvonnan kehittämisessä onnistutaan parhaiten, mikäli ohjauksen ja valvonnan

lähtökohtana on vuorovaikutuksellisuus, kehittämismyönteisyys ja kannustavan ilmapiirin luominen. Valvontaa toteutettaessa on tärkeää huomioida myös asiakkaiden kokemukset, sillä valvonnan tarkoituksena on turvata juuri heidän palveluidensa laatu ja asianmukaisuus.

3 Omavalvonnin organisointi

3.1 Omavalvonta osana sisäistä valvontaa

Sosiaali- ja terveyspalveluita ja niiden tuottamiseen liittyviä prosesseja valvotaan monella tasolla. Hyvinvointialueen kattavan valvontajärjestelmän muodostavat ulkoinen ja sisäinen valvonta sekä osana sisäistä valvontaa hyvinvointialueen omavalvonta.

Kuva 1. Hyvinvointialueen valvonnan kokonaisuus. Kuva laadittu mukaillen Päivi Kukon esitystä Kanta-Hämeen hyvinvointialueen tarkastuslautakunnalle 12.5.2022.

Hyvinvointialueen **ulkoista valvontaa** kohteena on erityisesti talouteen, hallintoon ja tilinpäätökseen liittyvä valvonta ja sitä toteuttavat tilintarkastajat, tarkastuslautakunta ja ulkoisen tarkastuksen viranhaltija. **Sisäisen valvonnan** tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Sisäistä valvontaa toteuttavat johtajat ja lähijohtajat omilla vastuualueillaan sekä hyvinvointialueen sisäinen tarkastaja.

Tarkemmin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kokonaisuutta kuvataan Kanta-Hämeen hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa.

Omavalvonta on osa sisäistä valvontaa, ja sen kohteena on palveluiden laatu, asiakasturvallisuus ja asiakaslähtöisyys sekä palveluiden lainmukaisuus ja sopimustenmukaisuus. Omavalvontaa toteutetaan kaikilla organisaation tasoilla ja siitä ovat omalta osaltaan vastuussa niin johtajat ja lähijohtajat kuin yksittäiset työntekijätkin. Hyvinvointialueen järjestämisvastuuseen liittyvää omavalvontaa toteuttaa hyvinvointialueen ohjaus- ja valvontayksikkö.

Hyvinvointialueen oman valvonnan lisäksi sosiaali- ja terveystaloudellisia palveluita ja niiden tuottamista ja järjestämistä valvovat valvontaviranomaiset, joita sote-järjestämislain mukaan ovat aluehallintovirasto sekä sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira.

3.2 Omavalvonnan vastuut

Oma Hämeen hallintosäännössä on määritelty sisäiseen valvontaan ja omavalvontaan liittyvät vastuut.

Aluehallitus

- vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan järjestämisestä
- hyväksyy omavalvontaohjelman
- antaa vuosittaisessa raportissaan johtopäätökset ja selvityksen omavalvontaohjelman toimeenpanosta ja tuloksista.

Lautakunnat

- hyväksyvät lautakunnan vastuulla olevien tehtävien ja palvelujen osalta omavalvontaohjelman.

Hyvinvointialuejohtaja

- vastaa, että sisäinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Toimialajohtajat

- vastaavat toimialansa lakisääteisten palvelujen järjestämisestä ja palvelujen yhteensovittamisesta sekä valvonnasta
 - vastaavat toimialan riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta.
-

Konsernipalveluiden delegointisäännössä on lisäksi määritelty ohjaus- ja valvontayksikön työntekijöiden valvonnan vastuut. Oma Hämeen ohjaus- ja valvontayksikkö vastaa järjestäjätason sosiaali- ja terveyspalveluiden laillisuusvalvonnasta, laadun valvonnasta ja sopimusvalvonnasta.

Sosiaali- ja terveyspalveluita Oma Hämeessä tuottavat toimialat vastaavat oman toimintansa omavalvonnan lisäksi myös asiakaskohtaisesta valvonnasta. Asiakaskohtaisella valvonnalla tarkoitetaan valvontaa, jolla varmistetaan, että asiakas saa hoito- ja palvelusuunnitelman, kuntoutussuunnitelman, hoito- ja kasvatussuunnitelman tai muun asiakassuunnitelman ja tehtyjen palvelupäätösten mukaiset palvelut. Lisäksi terveyspalveluiden toimiala vastaa yksityisten terveyspalveluiden käyttöönottotarkistuksista.

Taulukko 1. Valvonnan ja omavalvonnan vastuut Kanta-Hämeen hyvinvointialueella.

Ohjaus- ja valvontayksikön vastuut	Toimialojen vastuut
<ul style="list-style-type: none"> • Laillisuusvalvonta, laadunvalvonta sekä sopimustenmukaisuuden valvonta • Oman palvelutuotannon ja yksityisten palveluntuottajien omavalvonnan tukeminen (ohjaus, neuvonta ja koulutukset) • Lausunnot yksityisten sosiaalipalvelutuottajien rekisteröintiä ja lupavalvontaa varten • Sosiaalipalveluiden tukipalvelutuottajien rekisteröinti ja rekisteristä poistaminen • Palvelusetelituottajien hyväksyminen ja hyväksynnän peruminen • Muistutusten, kanteluiden ja epäkohtailmoitusten seuranta ja ohjauksen/valvonnan toimenpiteet tarvittaessa • Yhteistyö valvontaviranomaisen kanssa • Omavalvontaohjelman ja valvontasuunnitelman laadinta ja ylläpito 	<ul style="list-style-type: none"> • Omavalvonnan toteuttaminen omavalvontaohjelman, omavalvontasuunnitelmien ja asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelman mukaisesti • Asiakaskohtainen valvonta • Terveyspalveluiden yksityisten palveluntuottajien käyttöönottotarkistukset • Muistutusten ja kanteluiden käsittely • Omien yksiköiden omavalvontasuunnitelmien laadinta ja ylläpito • Omien yksiköiden omavalvontasuunnitelmien toteutumisen seuranta ja raportointi

<ul style="list-style-type: none">• Oma- ja ulkovalvontaohjelman ja valvontasuunnitelman toteutumisen seuranta, raportointi ja julkaisu	
---	--

3.3 Ohjauksen ja valvonnan henkilöstöresurssi ja osaamisvaatimukset

Oma Hämeessä järjestämistason valvonnasta vastaa ohjaus- ja valvontayksikkö. Yksikössä työskentelee valvontapäällikkö, valvontakoordinaattoreita ja valvontasihteeri. Lisäksi valvontaa toteutetaan yhteisellä henkilöstöresurssilla hankintojen kanssa. Valvonnan työntekijät ovat viranhaltijoita, sillä valvontatapahtumasta voi olla päävastuussa vain virassa oleva henkilö. Asiakas- ja potilasturvallisuuden asiantuntijatehtävissä olevat henkilöt voivat tarvittaessa toimia asiantuntijoina valvontaprosessissa.

Valvontapäällikkö vastaa hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevan sote-palvelutuotannon valvonnan järjestämisestä. Valvontapäällikkö vastaa Oma Hämeen valvontasuunnitelman laatimisesta, toteuttamisesta ja raportoinnista sekä koordinoi oma- ja ulkovalvontaohjelman ja oma- ja ulkovalvonnan vuosiraportin laatimista yhdessä asiakas- ja potilasturvallisuuspäällikön kanssa.

Valvontakoordinaattori vastaa valvonnan koordinoinnista ja toteuttamisesta sekä palveluntuottajien ohjauksesta ja neuvonnasta. Valvontakoordinaattorilla on oikeus tarkistaa palvelujen tuottajan toiminta, toimintayksiköt ja toimitilat sekä päättää tarvittavista jatkotoimenpiteistä.

Ohjauksen ja valvonnan työntekijöiltä edellytetään:

- Palvelukohtaisen lainsäädännön, viranomaismääräysten, laatuvaatimusten ja -suositusten tuntemusta
- Järjestäjän velvollisuuksien tuntemusta palveluntuottajan valvontaan liittyen
- Palveluntuottajan velvollisuuksien tuntemusta oma- ja ulkovalvontaan liittyen
- Ostopalvelusopimusten sisällön ja palvelukuvausten tuntemusta
- Substanssiosaamista/-ymmärrystä valvottavan kohteen palvelualueesta
- Hyvän hallinnon menettelyjen (erityisesti hallintolaki) ja laadukkaiden ohjaus- ja valvontaprosessien hallintaa
- Hyvinvointialueen valvonnan ohjeiden tuntemista

Valvonnan työntekijöillä on oikeus ja velvollisuus huolehtia tietojensa ja taitojensa jatkuvasta kehittämisestä ja seurata lainsäädännön, viranomaisten määräysten ja ohjeistusten ja laatusuosituksen uudistuksia.

4 Omavalvonnan toteuttaminen

4.1 Omavalvonnan tasot

Omavalvontaa toteutetaan organisaation jokaisella tasolla. Omavalvontaohjelman kuvaama omavalvonnan kokonaisuus on esitetty kuvassa 2.

Kuva 2. Omavalvonnan tasot. Kuva laadittu mukailien Satasoten hyvinvointialuevalmistelun omavalvonnan mallia.

Yksilötaso

Oma Hämeen omavalvonta alkaa jokaisesta yksittäisestä ammattihenkilöstä. Ammatillaiset ovat vastuussa tekemästään työstä ja valvovat itse toimintansa laatua. Heidän tulee myös ilmoittaa

havaitsemistaan epäkohdista, poikkeamista ja riskeistä. Asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvien riskien ja poikkeamien ilmoittaminen on kuvattu Oma Hämeen asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelmassa.

Sosiaalihuollon ammattihenkilöillä on sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) perustuva velvollisuus ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista ja niiden uhista. Ilmoitusvelvollisuus merkitsee sitä, että sosiaalihuollon henkilöstöön kuuluvan on viipymättä ilmoitettava toimintayksikön toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Toiminnasta vastaavan on ilmoitettava asiasta edelleen sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle, joka Oma Hämeessä on perhe-, vammais- ja sosiaalipalveluiden toimialajohtaja. Vastuussa olevan esimiehen velvollisuus on ryhtyä viivytyksettä toimenpiteisiin epäkohdan tai sen uhan poistamiseksi. Jos ilmoittaja toteaa, ettei näin tapahdu, on hänellä velvollisuus ilmoittaa asiasta aluehallintovirastolle. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä.

Sosiaalihuollon henkilöstön ilmoitusvelvollisuuden toteuttamisesta laaditaan Oma Hämeessä tarkempi ohjeistus ja mahdollisuutta sähköiseen ilmoittamiseen selvitetään ns. whistleblower-direktiivin (EU 1937/2019) mukaisen eettiseen ilmoituskanavaan liittyvän järjestelmähankinnan yhteydessä.

Yksikötaso

Yksikötason oma- ja potilasturvallisuus perustuu yksikössä toteutettavaan riskienhallintaan, jossa palveluprosesseja arvioidaan laadun ja asiakas-/potilasturvallisuuden näkökulmasta. Tarkoituksena on, että asiakkaan palveluissa esiintyvät epäkohdat ja palvelun onnistumisen kannalta epävarmat ja riskiä aiheuttavat tilanteet pystytään tunnistamaan, ehkäisemään ja korjaamaan suunnitelmallisesti ja nopeasti. Sosiaalihuollon ja yksityisen terveydenhuollon yksikkökohtainen oma- ja potilasturvallisuuden toteuttaminen on kuvattu yksikön oma- ja potilasturvallisuusohjelmassa.

Toimiala- ja organisaatiotaso

Toimiala- ja organisaatiotasolla määritellään toiminnan strategiset tavoitteet sekä mittarit palveluiden laadulle. Toiminnan johtamisessa ja ohjauksessa hyödynnetään organisaation alemmilta tasoilta saatavaa tietoa.

Hyvinvointialueen ohjaus- ja valvontayksikkö vastaa hyvinvointialueen järjestäjätason oma- ja potilasturvallisuudesta, ja ohjaa ja valvoo sekä hyvinvointialueen itse tuottamia palveluita, että yksityisiä sosiaali- ja terveyspalveluita. Ohjaus- ja valvontayksikkö toteuttaa ennakoivaa ohjausta ja valvontaa, suunnitelmallista valvontaa ja reaktiivista eli jälkikäteistä valvontaa.

Yksityiset palveluntuottajat

Yksityisten palveluntuottajien on sote-järjestämislain mukaan (612/2021, §40) laadittava vastuulleen kuuluvista tehtävistä ja palveluista oma oma- ja potilasturvallisuusohjelma. Yksityisten palveluntuottajien on vastaavasti kuin hyvinvointialueen todettava oma- ja potilasturvallisuusohjelmassaan, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toteutumista, turvallisuutta ja laatua ja yhdenvertaisuutta seurataan ja miten havaitut puutteellisuudet korjataan.

4.2 Suunnitelmat

4.2.1 Asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma

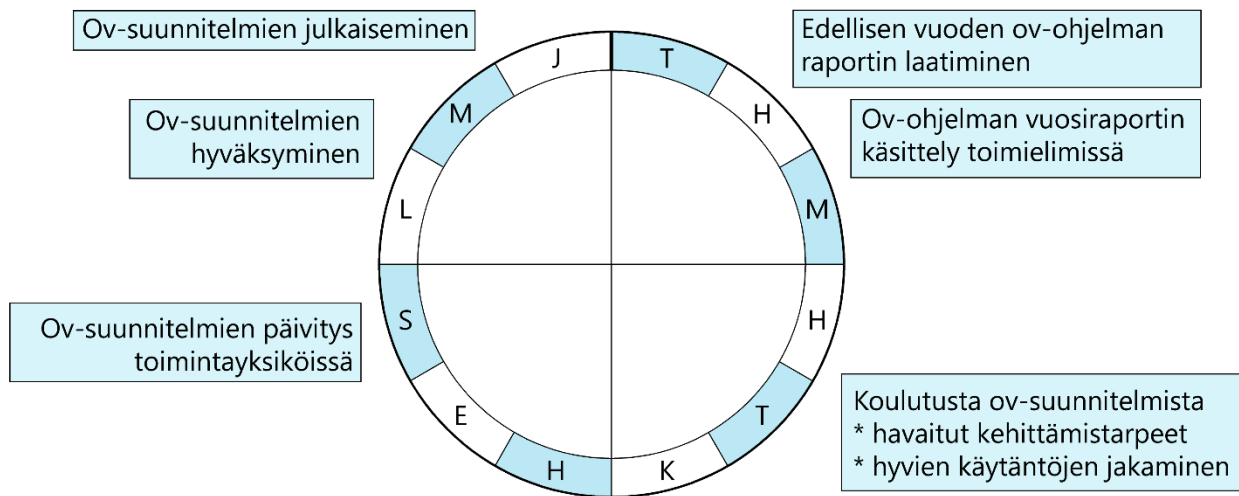
Asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelmassa kuvataan asiakas- ja potilasturvallisuustyön perusteet sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta edistävät käytännöt ja menettelytavat sekä niiden kehittämissuunnitelma. Asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma perustuu terveydenhuoltolakiin (1326/2010, § 8). Oma Hämeen asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelma on oma- ja potilasturvallisuusohjelman liitteenä (liite 1).

4.2.2 Sosiaali- ja terveydenhuollon oma- ja potilasturvallisuusohjelmat

Sosiaalihuollon toimintayksikön tai muun toimintakokonaisuudesta vastaavan tahon on laadittava oma- ja potilasturvallisuusohjelma sosiaalihuollon laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi (sosiaalihuoltolaki 1301/2014, §47 ja laki yksityisistä sosiaalipalveluista 992/2011, § 6). Yksityistä terveydenhuoltoa koskevan lain (1990/152, §6) mukaan oma- ja potilasturvallisuusohjelma on laadittava yksityisen terveyspalvelun tuottajan toimiessa useammassa kuin yhdessä toimipaikassa. Oma- ja potilasturvallisuusohjelmassa kuvataan ne toimenpiteet, joilla palvelujen tuottajat valvovat itse toimintaansa. Suunnitelmassa sovitaan menettelytavat palvelutoiminnassa havaittujen riskien, vaaratilanteiden ja laadullisten puutteiden ennaltaehkäisemiseksi ja korjaamiseksi. Sosiaalihuollon oma- ja potilasturvallisuusohjelmassa on lisäksi ohjeistettava, miten sosiaalihuollon ammattihenkilön epäkohtien ilmoitusvelvollisuus toteutetaan toimintayksikössä.

Toimintayksikön lähijohtaja on vastuussa omavalvontasuunnitelman laadinnasta, ja suunnitelma tehdään aina yhdessä henkilöstön kanssa. Erityisesti asumispalveluissa omavalvontasuunnitelman laadintaan on suositeltavaa ottaa mukaan myös palveluiden asiakkaat ja heidän läheisensä. Oma Hämeen tuottamissa palveluissa omavalvontasuunnitelmien pohjana käytetään Valviran omavalvontasuunnitelmapohjaa.

Omavalvontasuunnitelman tulee aina olla ajantasainen. Omavalvontasuunnitelma päivitetään aina, jos toiminnassa tapahtuu palvelun laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä muutoksia, tai vastuuhenkilöitä vaihtuu. Lisäksi Oma Hämeen oman palvelutuotannon omavalvontasuunnitelmat päivitetään vuosittain yhteisen aikataulun mukaisesti syyskuun loppuun mennessä. Ohjaus- ja valvontayksikkö järjestää omavalvontasuunnitelman laatimista tukevia koulutuksia erityisesti huhti-toukokuussa ennen omavalvontasuunnitelmien päivittämistä. Omavalvonnan koulutuksia voidaan järjestää myös muina ajankohtina.

Kuva 3. Omavalvontasuunnitelmien vuosikello.

Toimialoille suositellaan perustettavaksi moniammatillinen omavalvontaryhmä tai -ryhmiä, jotka koordinoivat tulosalueen omavalvontaa. Omavalvontasuunnitelmat on tarkoitus hyväksyä lokamarraskuussa moniammatillisessa omavalvontaryhmässä. Ohjeistusta omavalvontasuunnitelmien

hyväksymisen prosessista ja moniammatillisen omavalvontaryhmän tehtävistä täsmennetään myöhemmin.

Omavalvontasuunnitelmien raportointi on tarkoitus aloittaa vuonna 2024. Raportointiin laaditaan mallipohja ohjaus ja valvonta -yksikössä vuoden 2023 aikana.

Omavalvontasuunnitelman tulee olla toimintayksikössä julkisesti nähtävillä ja lisäksi julkaistuna yksikön verkkosivuilla. Sote-järjestämislain (612/2021, §40) mukaan omavalvontasuunnitelmat ovat osa omavalvontaohjelmaa. Oma Hämeen verkkosivuille tullaan vuoden 2023 aikana tekemään koontisivu, jossa on linkitykset yksiköiden omavalvontasuunnitelmiin.

Omavalvontasuunnitelmien raportit julkaistaan vuodesta 2024 alkaen internetsivuilla yhdessä omavalvontasuunnitelmien kanssa.

4.2.3 Pelastustoimen omavalvontasuunnitelma

Pelastuspalveluiden toimiala laatii yhden omavalvontasuunnitelman, jossa lähtökohtana on pelastuslaissa ja muussa lainsäädännössä pelastuslaitokselle ja pelastusviranomaiselle annetut tehtävät ja niiden perusteella tuotettavat palvelut. Pelastuslaitoksen tuottama ensihoitopalvelu tekee kuitenkin oman omavalvontasuunnitelman sosiaali- ja terveydenhuollon ohjeistuksen mukaisesti.

Suunnitelmassa kunkin tehtävän ja palvelun kohdalla tunnistetaan asiakas ja palveluprosessi sekä laaditaan mittarit palvelun saatavuuden, laadun ja vaikuttavuuden arviointiin. Osa tehtävistä on harvinaisia ja ne arvioidaan laadullisesti. Osa tehtävistä on yleisiä, ja niistä muun muassa muodostuu tilastotietoa, jota voidaan hyödyntää arvioinnissa.

Pelastuslaitoksen päällystöstä nimetään yksi omavalvontakoordinaattori, joka muun muassa toimii yhteyshenkilönä ohjaus- ja valvontayksikköön sekä valmistelee omavalvontaraportit.

Omavalvontaryhmää ei perusteta, vaan omavalvonta-asiat käsitellään pelastuslaitoksen johtoryhmässä.

4.3 Palveluntuottajien ohjaus ja valvonta

4.3.1 Ohjauksen ja valvonnan kohteet

Hyvinvointialueella on sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen järjestäjänä velvollisuus valvoa sekä omaa palvelutuotantoaan että ostamaansa yksityistä palvelutuotantoa. Yksityiseen palvelutuotantoon kuuluvat ostopalvelut, palvelusetelillä tuotetut palvelut ja perhehoitokodit. Yksityisten palveluntuottajien valvontavastuu ulottuu myös palveluntuottajien käyttämiin alihankkijoihin.

Hyvinvointialueilla on järjestämiensä palvelujen lisäksi valvontavastuu myös alueellansa toimivista yksityisistä sosiaalipalveluista (laki yksityisistä sosiaalipalveluista 922/2011). Lisäksi hyvinvointialueen viranhaltijan tulee suorittaa yksityisten terveyspalvelujen tilojen ja laitteiden käyttöönottotarkastukset (Laki yksityisestä terveydenhuollosta 152/1990, § 7).

Taulukossa 2 on kuvattu yksityisten sosiaali- ja terveyspalvelujen lupahakemus- ja ilmoitusmenettelyt.

Taulukko 2. Yksityisten palveluntuottajien hakemus- ja ilmoitusmenettelyt.

Palveluntuottaja	Taho, jolle lupahakemus/ilmoitus tehdään	Rekisteri	Oma Hämeen vastuu
Luvanvarainen sosiaalipalvelu (ympäri vuorokautiset sosiaalipalvelut)	AVI/Valvira	Valveri	Lausunto ennen toiminnan aloittamista lupaviranomaiselle siitä, täyttyvätkö palveluntuottajan toiminnassa lain edellytykset. AVI voi pyytää kuntayhtymän viranhaltijaa yhteiselle tarkastuskäynnille tai pyytää lausuntoa erikseen.
Ilmoituksenvarainen sosiaalipalvelu (muut kuin ympäri vuorokautiset sosiaalipalvelut)	Oma Häme	Valveri	Palveluntuottajan ilmoittamien tietojen ja dokumenttien asianmukaisuuden tarkistaminen. Tiedot ilmoitetaan ja annetaan lausunto AVI:lle.
Ilmoituksenvarainen sosiaalihuollon tukipalvelu (esim. aterian-, vaatehuolto-, kylvetys-, siivous-, kuljetus-, saattaja- sekä sosiaalista	Oma Häme	Oma Hämeen rekisteri	Viranhaltijapäätöksellä ratkaistaan, onko kyseessä sosiaalihuoltolain mukainen palvelu. Palveluntuottaja rekisteröidään Oma Hämeen rekisteriin.

kanssakäymistä edistävät palvelut)			
Luvanvarainen tai ilmoituksenvarainen terveystyöpalvelu (yksityiset terveyden- ja sairaanhoidon palvelut)	AVI/Valvira	Valveri	Palveluntuottajan tilojen ja laitteiden sekä sairaankuljetusajoneuvon ja sen varustuksen tarkastus ennen käyttöönottoa. Lausunto tarkastuksesta AVI:lle.

4.3.2 Ohjauksen ja valvonnan muodot

Oma Hämeen ohjaus- ja valvontayksikkö toteuttaa ennakollista ohjausta ja valvontaa, suunnitelmallista valvontaa, jälkikäteistä eli reaktiivista valvontaa ja sopimusvalvontaa. Kaikissa valvonnan muodoissa keskeistä on omavalvonnan tukeminen ja ohjaus.

Ennakollinen ohjaus ja valvonta

Ennakollinen valvonta on etukäteen tapahtuvaa valvontaa, joka alkaa jo palveluntuottajan hakiessa lupaa tai rekisteröintiä toiminnalleen. Ennakollisessa valvonnassa tarkistetaan toimintayksikön toimintaedellytykset toimia ja tuottaa palveluja. Ennakollista ohjausta on myös muun muassa omavalvontakoulutusten järjestäminen sekä ohjaus ja neuvontakäynnit. Ennakollisen valvonnan avulla pyritään ohjaamaan toimijoita siten, että mahdolliset ongelmat voitaisiin ennaltaehkäistä.

Suunnitelmallinen valvonta

Oma Hämeen suunnitelmallinen valvonta perustuu valvontasuunnitelmaan, jossa määritellään ohjauksen ja valvonnan vuosittaiset painopisteet ja kohteet. Suunnitelmallista valvontaa voidaan tehdä joko tarkastuskäynteinä tai dokumenttivalvontana, esimerkiksi omavalvontasuunnitelmien tarkastamisena. Suunnitelmalliset ohjaus- ja valvontakäynnit ilmoitetaan pääsääntöisesti palveluntuottajille etukäteen. Näin voidaan mahdollistaa toimiva yhteistyö ja vuorovaikutus palveluntuottajan ja valvontakoordinaattorin välillä. Ohjaus- ja valvontakäynnin yhteydessä valvontakoordinaattori voi antaa palveluntuottajalle neuvoja ja ohjeita tai tarvittaessa puuttua epäkohtiin.

Oma Hämeen valvontasuunnitelman mukainen valvonta kohdistetaan riskiperusteisesti sinne, missä hyvinvointialueen valvonnan ja valvontaviranomaisten asiantuntemuksen mukaan

palvelujen saatavuudessa, laadussa tai oikea-aikaisuudessa on suurimmat riskit tai puutteet. Valvottavien kohteiden valvontahistoria on olennainen osa riskiperusteisen valvonnan kohdentamista.

Reaktiivinen valvonta

Jälkikäteen tapahtuva eli reaktiivinen valvonta perustuu esimerkiksi epäkohtailmoituksiin, reklamaatioihin tai aluehallintovirastosta tuleviin tarkastus- ja selvityspyyntöihin. Reaktiivista valvontaa suoritetaan sekä tarkastuskäyntien että asiakirjavalvonnan muodossa.

Tarkastuskäyntien kohdalla harkitaan tapauskohtaisesti, tehdäänkö tarkastus yksikköön sovitusti vai ennalta ilmoittamatta. Ennalta ilmoittamattomasta valvontakäynnistä ei ilmoiteta etukäteen, jotta saadaan mahdollisimman oikea ja tosiasiallinen kuva toimintayksikön tilanteesta. Jälkikäteinen valvonta sisältää tarvittaessa ohjausta tai valvontaseuraamuksia, joiden tavoitteena on saattaa omavalvonta kuntoon.

Sopimusvalvonta

Sopimusvalvonnassa valvotaan sitä, että palveluntuottaja noudattaa hyvinvointialueen kanssa tehtyä sopimusta. Tässä valvontamenetelminä toimivat erilaiset mittarit, asiakastytyväisyyskyselyt, neuvottelut ja valvontakäynnit. Neuvotteluja käydään sopimuskohtaisesti eri palveluntuottajien kanssa. Sopimuksissa voi olla sovittuna eri keinoja puuttua huonoon hoitoon ja hoivaan, esimerkiksi sakko tai etusijajärjestyksen muuttuminen puitesopimuksissa.

Tilaajavastuulaki (laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä 1233/2006) velvoittaa palvelun järjestäjää seuraamaan ostopalveluiden ja palvelusetelituottajien taloudellista ja rahoituksellista tilannetta sekä työvoiman käyttöä sekä ennen sopimuksen kirjoittamista, että myös sopimuksen kirjoittamisen jälkeen koko hankinnan ajan.

4.3.3 Toimenpiteet laatueroissa

Oma Hämeen ohjaus- ja valvontayksikkö voi saada tietoonsa laatueroita useista eri lähteistä. Näitä ovat muun muassa:

- asiakkaan tai hänen läheisensä antama palaute

- muistutus tai kantelu
- valvontakäynti tai dokumenttivalvonta
- henkilöstön epäkohtailmoitus
- viranomaisen ilmoitus
- tiedotusvälineet.

Asiakkaiden tai heidän läheistensä reklamaatiot ja henkilöstön epäkohtailmoitukset tehdään ensisijaisesti suoraan kyseessä olevaan palveluyksikön lähijohtajalle. Mikäli asia ei yksikössä etene, asia voidaan ilmoittaa ohjaus- ja valvontayksikölle.

Laatupoikkeamatilanteissa palveluntuottajalle annetaan ensisijaisesti ohjausta ja neuvontaa laatupoikkeaman korjaamiseksi. Tarvittaessa palveluntuottajalta pyydetään selvitystä ja vaaditaan korjaavia toimenpiteitä määräaikaan mennessä. Palveluntuottajalle voidaan antaa huomautus tai varoitus.

Sopimuksen vastaisista laatupoikkeamista tehdään aina sopimusoikeudellinen reklamaatio. Ostopalvelutuotannossa laatupoikkeamatilanteissa voidaan tapauskohtaisesti määrätä sopimussakko, pidättäytyä sovittuun korvauksen maksamisesta, vaihtaa sijoitusjärjestystä tai asettaa yksikkö sijoituskieltoon. Jos rikkomukset ovat olennaisia tai toistuvia, hyvinvointialue ryhtyy toimenpiteisiin sopimuksen irtisanomiseksi tai purkamiseksi. Laatupoikkeamatietoa hyödynnetään myös uusien hankintapäätösten tekemisessä.

Palvelusetelituottajia koskeissa laatu- ja turvallisuuspoikkeamissa Oma Häme reklamoi palveluntuottajaa palvelusetelin sääntökirjan mukaisesti. Oma Hämeellä on oikeus poistaa palveluntuottaja hyväksytyistä palveluntuottajista.

Oma Hämeen rekisteröimien ilmoituksenvaraisten sosiaalihuollon tukipalvelujen palveluntuottajien kohdalla Oma Häme voi perua palveluntuottajan rekisteröinnin eli hyväksynnän sosiaalipalvelujen tuottajaksi, jos palveluntuottaja ei korjaa toimintaansa lain mukaiseksi ohjauksella ja neuvonnalla.

Kaikista epäkohdista palveluntuottajan toiminnassa, jotka eivät korjaannu ohjauksen ja neuvonnan tai sopimuksen mukaisen reklamoinnin keinoin, annetaan tieto aluehallintovirastolle tai Valviralle. Aluehallintovirastolla ja Valviralla on lupaviranomaisena käytössään laajemmat toimivaltuudet laatupoikkeamatilanteissa.

4.3.4 Viranomaisten välinen yhteistyö

Etelä-Suomen aluehallintovirasto valvoo toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen lainmukaisuutta ja antaa valvontaan liittyvää ohjausta.

Valvira ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa valvonnan ja siihen liittyvän ohjauksen toimeenpanossa, yhteensovittamisessa ja yhdenmukaistamisessa. Lisäksi Valvira valvoo sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen lainmukaisuutta sekä antaa valvontaan liittyvää ohjausta silloin, kun kysymyksessä ovat:

- 1) periaatteellisesti tärkeät tai laajakantoiset asiat;
- 2) usean aluehallintoviraston toimialuetta tai koko maata koskevat asiat;
- 3) asiat, jotka liittyvät olennaisesti Valvirassa käsiteltävään muuhun sosiaalihuoltoon tai terveydenhuoltoon taikka sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilöä koskevaan valvonta-asiaan;
- 4) asiat, joita aluehallintoviraston valvonta-asioita käsittelevät virkamiehet ovat esteellisiä käsittelemään.

Lääkelaisissa (395/1987) tarkoitettua toimintaa valvoo Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea ja säteilylaissa (859/2018) tarkoitettua toimintaa Säteilyturvakeskus.

Oma Häme ilmoittaa välittömästi palveluja valvovalle valvontaviranomaiselle palveluntuottajan tai tämän alihankkijan toiminnassa ilmenneet asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavat epäkohdat ja puutteet. Vastaavasti myös valvontaviranomaisten tulee ilmoittaa hyvinvointialueelle tiedot asiakas- ja potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavista epäkohdista. Lisäksi hyvinvointialueen ja valvontaviranomaisen on lähetettävä toisilleen tiedoksi laatimansa tarkastuskertomukset, jotka koskevat hyvinvointialueelle palveluja tuottavan palveluntuottajan tai tämän alihankkijan toimintaa. Valvontaviranomainen ryhtyy tietoonsa tulleen valvonta-asian perusteella niihin toimenpiteisiin, joihin se asiakas- tai potilasturvallisuuden varmistamisen tai lain noudattamisen kannalta katsoo olevan aihetta.

Valvontaviranomaisella on oikeus maksutta ja salassapitosäännösten estämättä saada hyvinvointialueelta valvontatehtäviensä suorittamista varten välttämättömät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämistä, tuottamista tai toteuttamista sekä asiakasta koskevat tiedot.

5 Hyvinvointialueen palvelujen seuranta ja arviointi

Omavalvonta perustuu tiedon keräämiseen ja analysointiin. Palvelujen saatavuuden, jatkuvuuden, turvallisuuden, laadun ja asiakkaiden yhdenvertaisuuden toteutumista seurataan toimialoittain sovittavilla mittareilla. Seurannassa huomioidaan lainsäädännön perusteella jo käytössä olevat sekä tulevaisuudessa käyttöön otettavat mittarit (esimerkiksi vähimmäistietosisältöasetus).

Omavalvonnan tietopohjamalli (taulukko 3) asettaa ylätason vaatimukset toimialojen omavalvonnan mittareille osana muuta tiedolla johtamista. Omavalvonnan mittareita tulee soveltuvin osin seurata myös omavalvontasuunnitelmissa ja niiden raportoinnissa vuodesta 2024 alkaen. Toimialojen ja tulosalueiden tehtävänä on määritellä tarkoituksenmukaiset omavalvontaohjelman mukaiset mittarit vuoden 2023 aikana.

Taulukko 3. Omavalvonnan tietopohjamalli

Osa-alue	Määritelmä
Saatavuus	Saatavuudella tarkoitetaan tilaa, jossa asiakkaan tarpeisiin vastaavia sosiaali- ja terveyspalveluja sekä pelastustoimenpalveluita on riittävästi tarjolla ja oikea-aikaisesti käytettävissä. Saavutettavuudella tarkoitetaan palvelujen sopivuutta kaikille käyttäjille ja niiden saatavilla oloa riippumatta asiakkaan toimintakyvystä.
Jatkuvuus	Jatkuvuudella tarkoitetaan sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta hoidon jatkuvuutta ja palvelujen jatkuvuutta. Pelastustoimen palvelujen osalta jatkuvuudella tarkoitetaan varautumista sekä häiriö- sekä poikkeustilanteiden huomiointia.
Turvallisuus	Hyvinvointialueella käytettävät asiakas- ja potilasturvallisuusmittarit kuvataan Oma Hämeen asiakas- ja potilasturvallisuussuunnitelmassa.
Vaikuttavuus	Sosiaali- ja terveyspalvelujen vaikuttavuudella tarkoitetaan toiminnalla aikaansaatuja muutosta ihmisen terveydentilassa, toimintakyvyssä tai hyvinvoinnissa. Pelastustoimen vaikuttavuudella tarkoitetaan toiminnan tuloksia.
Yhdenvertaisuus	Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan, että asukkaan saamat palvelut ovat tasalaatuisia järjestämistavasta ja -paikasta riippumatta.
Asiakaskokemus	Asiakaskokemus on asiakkaan näkemys vuorovaikutuksestaan organisaation tai sen palveluiden kanssa.

Hyvinvointialueen oma- ja palveluvalvontaraportissa raportoidaan lautakunnille, aluehallitukselle ja asukkaille vuosittain kooste oma- ja palveluvalvonnan mittareista.

6 Oma- ja palveluvalvontaohjelman toteutumisen seuranta, raportointi ja julkisuus

Oma- ja palveluvalvontaohjelman toteutumisesta raportoidaan vuosittain Oma Hämeen oma- ja palveluvalvonnan raportissa. Oma- ja palveluvalvonnan raportissa kuvataan oma- ja palveluvalvonnan toteutumista, raportoidaan oma- ja palveluvalvonnan mittareista sekä annetaan yhteenveto muistutuksista ja kanteluista.

Oma- ja palveluvalvontaraportin yhteydessä julkaistaan myös Oma Hämeen asiakas- ja potilasturvallisuusraportti. Oma- ja palveluvalvonnan vuosiraportti annetaan tiedoksi Oma Hämeen johtoryhmälle, lautakunnille ja aluehallitukselle.

Oma- ja palveluvalvontaohjelma ja sen liitteet, sekä oma- ja palveluvalvonnan vuosiraportit ovat julkisia ja ne julkaistaan Oma Hämeen verkkosivuilla.

Käsitteet

Oma- ja palveluntuottajien

Oma- ja palveluntuottajien varmistetaan lakisääteisten ja laadukkaiden palveluiden toteutuminen osana järjestämis- ja tuottamistehtävää.

- **Työntekijän oma- ja palveluntuottajien:** Jokaisella työntekijällä on lakisääteinen ja eettinen velvollisuus toimia lain ja laatuvaatimusten mukaisesti ja turvallisesti. Se sisältää velvollisuuden ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista.
- **Palveluntuottajan oma- ja palveluntuottajien:** Palveluntuottajalla on velvollisuus huolehtia, että toiminnassa toteutuvat lakien, asetusten ja laatusuositusten vaatimukset ja valvontaviranomaisten antamat määräykset sekä palveluntuottajan itse omalle toiminnalleen ja sopimuskumppaneiden asettamat vaatimukset. Oma- ja palveluntuottajien perustuu toimintayksikössä toteutettavaan riskienhallintaan, jossa palveluprosesseja arvioidaan laadun ja asiakas/-potilasturvallisuuden näkökulmasta. Tarkoituksena on ennalta ehkäistä riskien toteutuminen ja reagoida havaittuihin epäkohtiin ja kehittämistä vaativiin asioihin suunnitelmallisesti ja nopeasti.
- **Palvelunjärjestäjän oma- ja palveluntuottajien:** Palvelunjärjestäjällä on velvollisuus varmistaa tehtäviensä lainmukainen hoitaminen ja tekemiensä sopimusten noudattaminen sekä velvollisuus ohjata ja valvoa palveluntuottajia ja näiden alihankkijoita. Oma- ja palveluntuottajien on erityisesti varmistettava palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus

Oma- ja palveluntuottajien

Hyvinvointialueen ja sosiaali- ja terveystieteiden yksityisen palveluntuottajan strateginen dokumentti, joka kuvaa miten oma- ja palveluntuottajien on järjestetty.

Oma- ja palveluntuottajien

Päivittäinen, arjen työväline palvelutuotannossa, jonka tarkoituksena on varmistaa toiminnan tasolla laadukkaan ja turvallisen palvelun toteutuminen. Kuvaa keskeiset toimenpiteet ja mittarit, joiden avulla palveluyksikkö varmistaa ja valvoo oman toiminnan sekä palvelujen laatua.

Palveluntuottaja

Yksittäinen henkilö tai organisaatio, yhtiö, osuuskunta, yhdistys, yhteisö tai säätiö, joka ylläpitää sosiaali-, tai terveys tai pelastuspalveluja tuottavaa toimintayksikköä tai -yksikköjä.

Toimintayksikkö

Toiminnallinen kokonaisuus, jossa tuotetaan sosiaali- tai terveydenhuollon tai pelastustoimen palveluja. Toimintayksikön ei tarvitse olla fyysinen rakennus, vaan toimintayksikön tuottamat palvelut voivat olla myös liikkuvia, useassa eri paikassa tai asiakkaan kotona tai etäpalveluna toteutettavia.

Valvontaviranomainen

Valvira ja aluehallintovirastot (AVI:it).

Lainsäädäntö ja lähteet

Valvontaa ohjaavat lait ja asetukset

- Asetus yksityisestä terveydenhuollosta (744/1990)
 - EU:n yleinen tietosuoja-asetus (GDPR) (2016/679)
 - Hallintolaki (434/2004)
 - Laki hyvinvointialueesta (611/2021)
 - Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012), muutos 1.10.2020 (HE 4/202 vp)
 - Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016)
 - Laki kehitysvammaisten erityishuollosta (519/1977)
 - Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (504/2002)
 - Laki omaishoidon tuesta (937/2005)
 - Laki pelastustoimen järjestämisestä (613/2021)
 - Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)
 - Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007)
 - Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021)
 - Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009)
 - Laki sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta (733/1992)
 - Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöstä (817/2015)
 - Laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (254/2015)
-

- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994)
- Laki tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä (1233/2006)
- Laki toimeentulotuesta (1412/1997)
- Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista (380/1987)
- Laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990)
- Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011)
- Lastensuojelulaki (417/2007)
- Mielenterveyslaki (1116/1990)
- Perhehoitolaki (263/2015)
- Päihdehuoltolaki (41/1986)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus laadunhallinnasta ja potilasturvallisuuden täytäntöönpanosta laadittavasta suunnitelmasta (341/2011)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus potilasasiakirjoista (298/2009)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yksityisestä terveydenhuollosta (7/2006)
- Sosiaali- ja terveysministeriön asetus yksityisistä sosiaalipalveluista (1053/2011)
- Sosiaalihuoltoasetus (607/1983)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014)
- Suomen Perustuslaki (731/1999)
- Terveydenhuoltolaki (1326/2010)
- Tietosuojalaki (1050/2018)
- Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)

Valvontaa ohjaavat laatusuosituksset ja oppaat

- Apuvälinepalvelujen laatusuositus (STM 2003:7)
 - Ehkäisevän päihdetyön laatukriteerit (Stakes 3/2006)
 - Kouluterveydenhuollon laatusuositus (STM 2004:8)
 - Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023. Tavoitteena ikäystävällinen Suomi. (STM 2020:29)
 - Laatutähteä kiertämässä. Ehkäisevän päihdetyön laatukäsikirja. (Soikkeli&Warsel toim. 2013)
 - Lastensuojelun laatusuositus (STM 2019:8)
 - Lastensuojelupalvelujen laadunhallinta (Rousu&Holma 2004)
 - Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluja koskeva kehittämissuositus (STM 2007:13)
 - Mielenterveyspalveluiden laatusuositus (STM 2001:9)
 - Palliativisen hoidon ja saattohoidon kansallinen laatusuositus (THL Ohjaus 4/2022)
-

- Päihdepalvelujen laatusuositukset (STM 2002:3)
- Sosiaali- ja terveydenhuollon laadunhallinta 2000-luvulle: Valtakunnallinen suositus. (STM, Stakes, Suomen Kuntaliitto 1999)
- Suositus palliatiivisen hoidon palveluiden tuottamisesta ja laadun parantamisesta Suomessa: Palliatiivisen hoidon asiantuntijaryhmän loppuraportti (STM 2019: 68)
- Terveyden edistämisen laatusuositus (STM 2006:19)
- Terveydenhuollon laatuopas (Kuntaliitto 2019)
- Turvakotipalvelujen kansalliset laatusuositukset (STM 2013:11)
- Turvallinen lääkehoito: Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen (STM 2021:6)
- Vammaisten ihmisten asumispalveluiden laatusuositus (STM 2003:4)
- Vireyttä seniorivuosiin – ikääntyneiden ruokasuositus (Valtion ravitsemusneuvottelukunta ja THL 2020:4)

Valvontaa ohjaavat sisäiset asiakirjat

- Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö
- Kanta-Hämeen hyvinvointialueen delegointisäännöt
- Oma Hämeen valvontasuunnitelma 2023

Muut lähteet

- Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen oma- ja potilasturvallisuusohjelma 2023–2025
- Päivi Kukko: Hyvinvointialueen valvonta- ja tarkastuskokonaisuus – käsitteet ja tehtävät. Kanta-Hämeen hyvinvointialueen tarkastuslautakunta 12.5.2022.

Liitteet

Liite 1 Oma Hämeen asiakas- ja potilasturvallisuusohjelma
